

Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020.

Zagreb, srpanj 2017.

MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA
I FONDOVA EUROPSKE UNIJE

Politika regionalnog razvoja RH

- Označava cjelovit i usklađen skup ciljeva, prioriteta, mjera i aktivnosti usmjerenih na poticanje dugoročnoga gospodarskog rasta i ukupno povećanje kvalitete života, sukladno načelima održivog razvoja dugoročno usmjerenog na smanjenje regionalnih razlika (ZRR RH, NN 147/14)
- Cilj je politike pridonijeti društveno gospodarskom razvoju Republike Hrvatske, u skladu s načelima održivog razvoja stvaranjem uvjeta koji će svim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala (ZRR RH, 147/14)

Politika regionalnog razvoja RH

Radi postizanja navedenog cilja politikom regionalnog razvoja posebno se nastoji osigurati:

POVEZANOST
LOKALNIH I
REGIONALNIH
RAZVOJNIH POTREBA
S PRIORITETIMA
RAZVOJA SREDIŠNJE
RAZINE TE CILJEVIMA
KOHEZIJSKE POLITIKE
EU

POTPORA SLABIJE
RAZVIJENIM
PODRUČJIMA ZA
POVEĆANJE I
OPTIMALNO
KORIŠTENJE
VLASTITOG
RAZVOJNOG
POTENCIJALA
OTKLANJANJEM
UZROKA RAZVOJNIH
TEŠKOĆA

ODGOVARAJUĆE
MJERE ZA
RAVNOMJERAN I
ODRŽIV RAZVOJ
JLP(R)S
U
POGRANIČNIM
PODRUČJIMA

POTICANJE
TERITORIJALNE
SURADNJE

UČINKOVITO
KORIŠTENJE
SREDSTAVA ESI
FONODOVA
NAMIJENJENIH
REGIONALNOM I
URBANOM
RAZVOJU

Prijedlog Strategije regionalnog razvoja RH za razdoblje do kraja 2020.

Prijedlog SRR RH prihvaćen je na 43. sjednici Vlade RH održanoj 21. lipnja 2017. i upućen je u proceduru donošenja Hrvatskom saboru

SRR RH - temeljni planski dokument politike regionalnoga razvoja kojim se detaljnije utvrđuju:

SRR RH-proces izrade

Proces izrade SRR RH izrazito participativnog karaktera:

- **održano 5 SWOT radionica** na regionalnoj i lokalnoj razini
- **održane 3 sjednice partnerskih vijeća statističkih regija** (PV Kontinentalne Hrvatske i PV Jadranske Hrvatske – SWOT radionice te radionice u svrhu definiranja strateških ciljeva i prioriteta)
- **održano 9 međusektorskih tematskih radnih sastanaka** (predstavnicima nacionalne razine - definiranje i razrada mjera)
- **provedeno 28 intervjua** (s predstavnicima ministarstava, tijela državne uprave i javnih poduzeća).

Analitička podloga

- U svrhu ocjene stanja i trendova regionalnog razvoja i određivanja i rangiranja razvojnih problema izrađena je ***Analitička podloga za izradu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske*** kojom je započet proces izrade SRR RH (EIZ, 2015.)
- Analitička podloga - osnova iz koje će se izvesti vizija regionalnoga razvoja, ciljevi i prioritete upravljanja regionalnim razvojem, a u konačnici i razvojne mjere i njihovi (su)nositelji
- Sadrži analizu segmenata:
 - društvo
 - gospodarstvo
 - prostor i okoliš

Analitička podloga - DRUŠTVO (1)

- u segmentu **DRUŠTVA** obrađene su problematike:
 - stanovništva
 - zdravstva
 - socijalne skrbi
 - civilnog društva
 - kulturne baštine

Analitička podloga - DRUŠTVO (2)

STANOVNIŠTVO

➤ kretanje stanovništva

- **kontinuirani trend smanjenja broja stanovnika** - 2011. 3,4 % manje nego 2001. (u EU 28 porast broja stanovnika od 3,0 %);
- **snažniji pad broja u KH** (u 2011. - KH 4,57 % manje / JH 1,06 % manje); najveće smanjenje broja u Vukovarsko-srijemskoj županiji (12,33 %)
- **visoka stopa prirodnog pada** - prisutna u svim županijama, max. u Osječko-baranjskoj (u 2015. – RH -4,0 ‰ / u EU 28 -0,3‰)
- **veliko iseljavanje stanovništva u inozemstvo** (2015. u inozemstvo odselila 29.651 osoba);
- **saldo migracije stanovništva RH s inozemstvom negativan** (u 2015. iznosi -17.945; stanovništvo iz inozemstva doseljava se u manjoj mjeri nego što se iseljava).

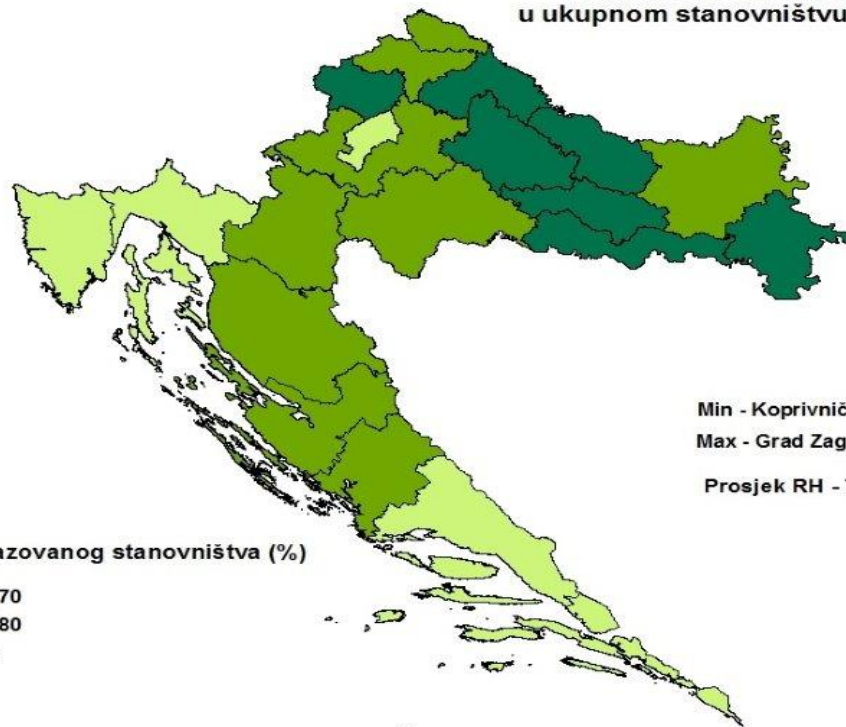
➤ starenje stanovništva

- **kontinuirani porast stanovništva od 65 i više godina** - max. u Ličko-senjskoj (24,5 %) / min. u Međimurskoj županiji (16,6 %).

Analitička podloga - DRUŠTVO (3)

Razlike među županijama prema stupnju obrazovanja:

Udio obrazovanog stanovništva (SSS i više)
u ukupnom stanovništvu od 16 do 65 godina, 2011.g.

Min - Koprivničko-križevačka županija 62,49%

Max - Grad Zagreb 86,93%

Prosjek RH - 77,7%

Analitička podloga - DRUŠTVO (4)

➤ **zdravstvo**

među županijama prisutne razlike u:

- **dostupnosti usluga zdravstvene zaštite** (min. bolnica u Splitsko-dalmatinskoj / max. u Požeško-slavonskoj)
 - **broju timova opće medicine** (min. u Ličko-senjskoj / max. u Gradu Zagrebu)
 - **broju bolničkih postelja na 1.000 stan.** (u 14 županija njihov broj manji od prosjeka RH (5,5))
- **RH ispod prosjeka EU 18 po broju bolnica** (RH -1,4 /EU 3,0 na 100.000 stan.)
- **RH ispod prosjeka EU 24 po broju bolničkih liječnika na 100.000 stan.** (RH – 185 liječnika / EU -195 liječnika)

➤ **socijalna skrb**

- **među županijama značajne razlike s obzirom na udio socijalno ugroženog stanovništva** (max. u Šibensko-kninskoj (5,4 %) / min. u Istarskoj (0,6 %))

➤ **civilno društvo**

- **nedostatno uključivanje građana u rad organizacija ili inicijativa civilnog društva**

➤ **kulturna baština**

- **značajne razlike u visini izdvajanja županija za kulturu** (2015. max. izdvaja Dubrovačko–neretvanska (11,15 %) i Ličko-senjska županija (7,44 %) / min. Virovitičko-podravska (2,96 %) i Zagrebačka (3,63 %).

Analitička podloga - GOSPODARSTVO (1)

U segmentu **GOSPODARSTVA** obrađena je problematika regionalnih i međuzupanijskih nejednakosti prema osnovnim pokazateljima društvenog i gospodarskog razvoja:

- **bruto domaći proizvod - BDP**
- **zaposlenost / nezaposlenost**
- **plaće**
- **indeks razvijenosti**
- **regionalni indeks konkurentnost**
- **razvijenost poduzetništva**

Analitička podloga

- GOSPODARSTVO (2)

- **najpovoljnije vrijednosti osnovnih pokazatelja društvenog i gospodarskog razvoja** - Grad Zagreb, Primorsko-goranska i Istarska županija
- **najnepovoljnije vrijednosti pokazatelja** - Vukovarsko-srijemska, Virovitičko-podravska i Brodsko-posavska
- **rangiranje županija prema konkurentnosti poklapa se s rangiranjem županija prema BDP-u po stanovniku i indeksu razvijenosti** (7 najmanje konkurentnih županija ujedno i s najnižim indeksom razvijenosti tj. ispod 75 % prosjeka RH - PSŽ, VSŽ, SMŽ, VPŽ, LSŽ, BPŽ, BBŽ)
- **poslovno okruženje u najkonkurentnijim županijama** (GZ, VŽ, IŽ, MŽ i PGŽ) **obilježava pozitivni migracijski saldo, značajnija uloga poduzetničkih zona** (osim GZ) **te povoljnija obrazovna struktura stanovništva**
- **negativna veza između konkurentnosti županija te iseljavanja stanovništva, manjeg broja poduzetničkih zona** (PSŽ, VSŽ, SMŽ, VPŽ i LSŽ)
- **poduzetnička aktivnost izraženija u JH** (iznadprosječan broj poduzeća na 1.000 st.)
- **poduzetnička infrastruktura razvijenija u županijama KH** (više poduzetničkih zona nego JH).

Analitička podloga - GOSPODARSTVO (3)

RH značajno zaostaje za prosjekom EU 28 prema pokazateljima demografskog, društvenog i gospodarskog razvoja (gustoća stanovništva, obrazovna struktura stanovništva, nezaposlenost, zaposlenost)

	Županije		Raspon	Prosjek RH	EU 28
	MIN. vrijednost	MAX. vrijednost			
Gustoća naseljenosti (st/km ²), 2014.*	9,1 Ličko-senjska	1.245,6 Grad Zagreb	136,9	74,9	116,7
Udio visokoobrazovanog stanovništva u ukupnom stanovništvu, 2011.	8,2 % Virovitičko-podravska	29,0 % Grad Zagreb	1,4	15,6 %	23,7 %**
Stopa nezaposlenosti, ožujak 2016.**	32,6 % Virovitičko-podravska	8,6 % Grad Zagreb	3,8	17,4 %	9,6 %
Neto-plaće u kunama, 2013.	4.429 Varaždinska	6.437 Grad Zagreb	1,5	5.507	n.u.
Indeks razvijenosti, 2013.	5,6 Virovitičko-podravska	186,4 Grad Zagreb	33,3	100	n.u.
Udio nezaposlenih mladih osoba (15 - 24) u ukupnom broju nezaposlenih osoba, ožujak 2016.	12,4 % Grad Zagreb	23,9 % Požeško-slavonska	1,9	16,9 %	20,4 %

*napomena: *Procjena na temelju broja stanovnika iz 2014. godine, **podaci za EU 28 odnose se na 2013. godinu, n. u. = nije usporedivo.

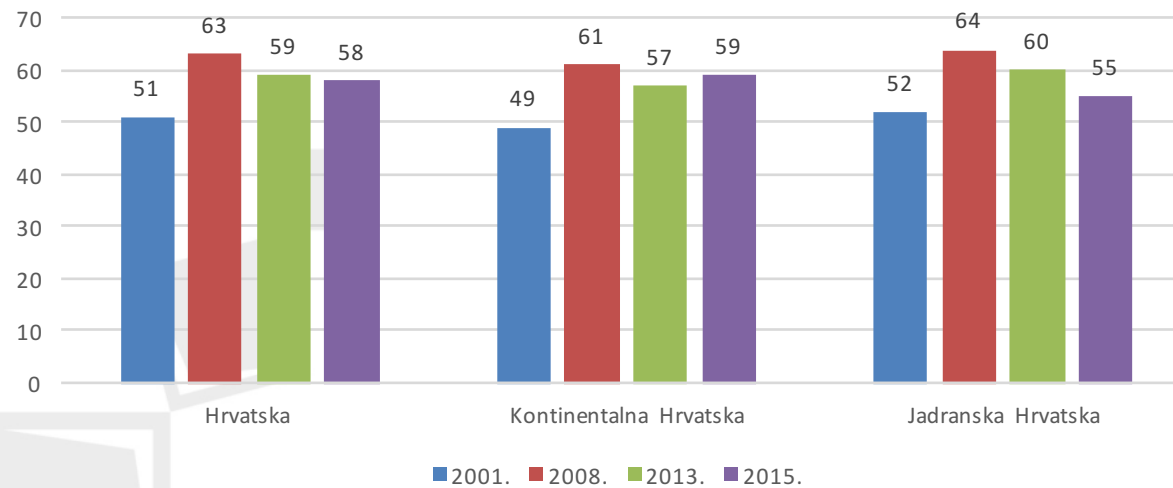

Trendovi konvergencije gospodarstva RH prema prosjeku Europske unije

- U razdoblju od 2001. do 2008. godine zabilježena je konvergencija cjelokupnoga hrvatskoga gospodarstva i NUTS 2 regija prema prosjeku EU 28.
- Međutim u razdoblju od 2008. do 2015. godine dolazi do povećanja jaza između BDP-a po stanovniku hrvatskih NUTS 2 regija i EU 28.
- BDP po stanovniku Jadranske Hrvatske je 2008. bio za 39% niži od prosječnog BDP po stanovniku na razini EU 28, dok se 2015. godine ta razlika povećala na 45%.
- Istovremeno, BDP po stanovniku Kontinentalne Hrvatske je 2008. godine bio za 36% niži od prosjeka EU, a 2013. se razlika povećala na 41%.

BDP po stanovniku po NUTS II regijama RH 2001.-2015. godine, EU 28 = 100

Regionalne nejednakosti u RH - NUTS 3 razina

- Regionalne razlike u RH koje ponegdje upućuju na duboke strukturne probleme evidentne su na razinama nižim od NUTS 2, prvenstveno na razini županija (NUTS 3).
- Razlike u razvijenosti među regijama vidljive su već na razini pojedinačnih pokazatelja (BDP p/c, stopa nezaposlenosti, udio obrazovanog stanovništva, opće kretanje stanovništva...), ali i na razini objedinjenih pokazatelja izrađenih za objektivnu ocjenu sveukupne razvijenosti, kreiranje politika i praćenje razvoja (indeks razvijenosti).
- Prema rangu vrijednosti BDP per capita svih 1342 NUTS 3 regije u EU u 2013. godini, hrvatske županije bile su rangirane od 918 (Grad Zagreb) do 1264 (Brodsko-posavska županija) mjesta, odnosno u zadnjoj trećini.

Razlike među županijama prema BDP-u po glavi stanovnika 2013.

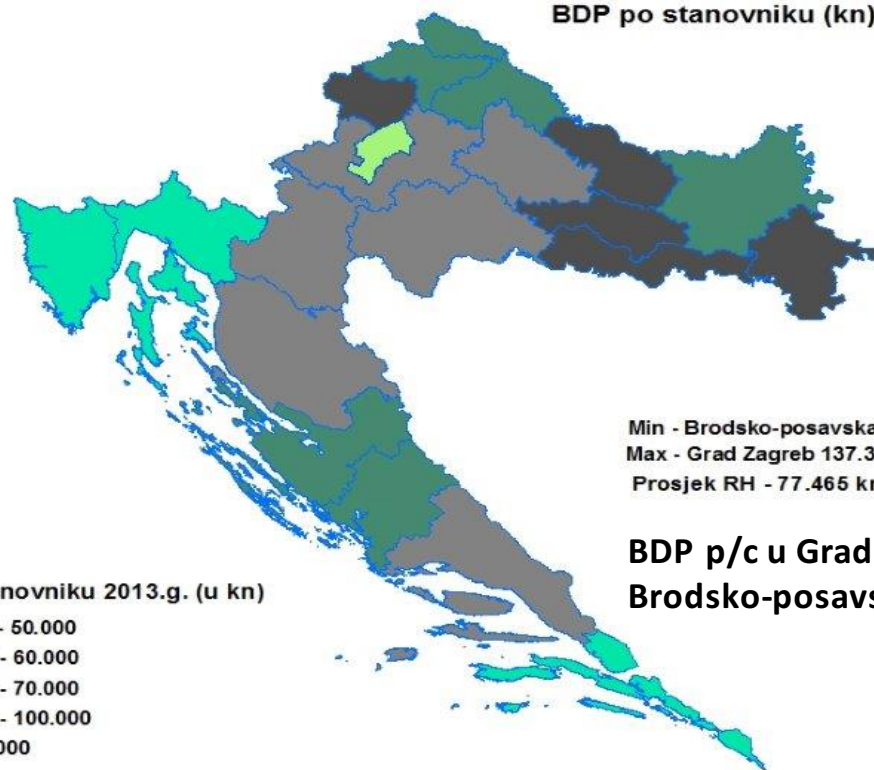
- Za razliku od NUTS 2 regija, među županijama prisutne su značajnije razlike u vrijednosti BDP-a po stanovniku.
- Ispodprosječni BDP po stanovniku 2013. godine zabilježen je u čak osamnaest županija
- Županije s najnižim BDP-om po stanovniku 2013. godine bile su Brodsko-posavska s 57,3%, Vukovarsko-srijemska s 58,9% i Virovitičko-podravska županija s 59,1% nacionalnog prosjeka.
- Osim Grada Zagreba, koji je sa 137.321 kunu (18.132 eura) BDP-a po stanovniku bio za 77,3 % iznad nacionalnog prosjeka, iznadprosječni BDP po stanovniku ostvarile su još samo dvije županije: Primorsko-goranska (26,2 % iznad nacionalnog prosjeka) i Istarska (24,3 % iznad nacionalnog prosjeka).

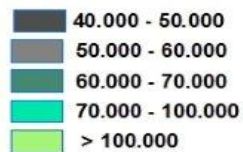
Analitička podloga - GOSPODARSTVO (8)

Razlike među županijama u visini BDP-a

BDP po stanovniku (kn) 2013. godine - županije

BDP po stanovniku 2013.g. (u kn)

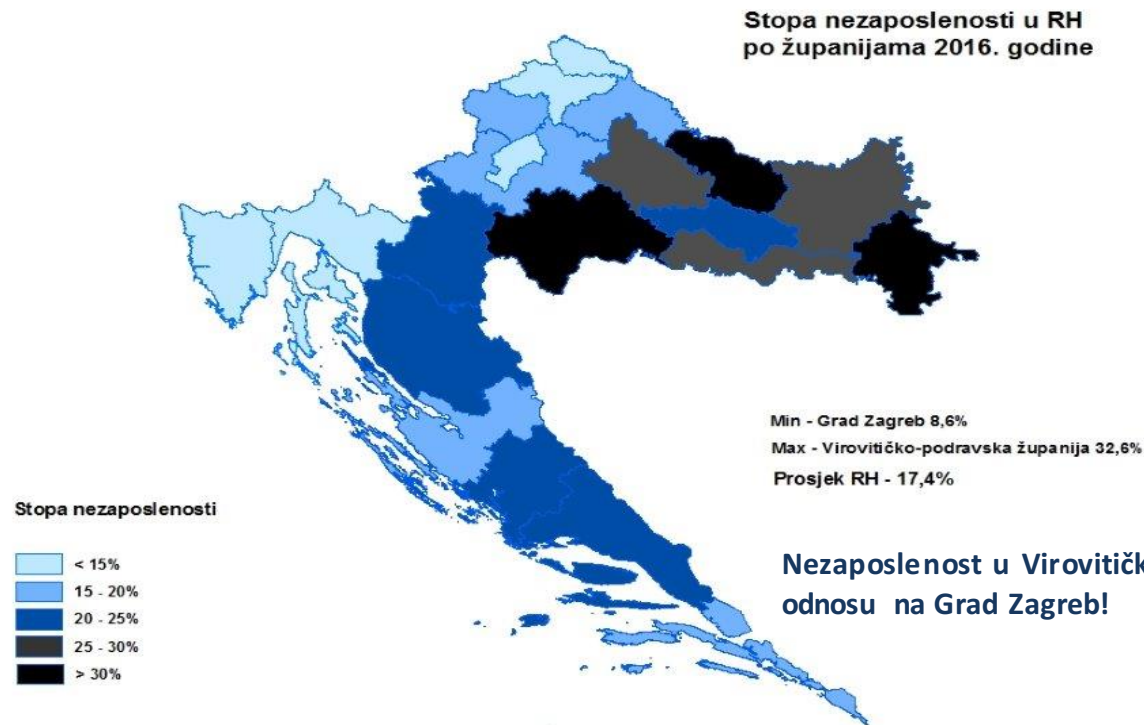

BDP p/c u Gradu Zagrebu 3 je puta veći od BDP-a p/c u Brodsko-posavskoj županiji!

Analitička podloga - GOSPODARSTVO (9)

Razlike među županijama u stopi nezaposlenosti

Nezaposlenost u Virovitičko-podravskoj županiji 4 puta veća u odnosu na Grad Zagreb!

Analitička podloga - PROSTOR I OKOLIŠ (1)

U segmentu **PROSTORA I OKOLIŠA** obrađena je problematika:

- prostornog razvoja
- prometne i željezničke infrastrukture
- riječnog, pomorskog i intermodalnog prometa
- električne komunikacijske mreže
- energetike
- investicija u zaštitu okoliša
- kvalitete zraka
- vodoopskrbe i odvodnje
- prirodne baštine

Analitička podloga

- PROSTOR I OKOLIŠ (2)

➤ **prostorni razvoj**

- velike razlike u strukturi naseljenosti, funkcionalnoj razvijenosti i stupnju regionalnog razvoja prema indeksu razvijenosti, indeksu konkurentnosti, BDP-u ...
- identificirane regionalne nejednakosti u stupnju urbaniziranosti hrvatskog prostora
- prostorna distribucija središnjih naselja svih stupnjeva centraliteta neravnomjerna

➤ **prometna i željeznička infrastruktura**

- identificirane slabosti u dinamici izgradnje brzih i drugih državnih cesta u funkciji uspostave cjelovitog sustava cestovne mreže i izgradnje kritičnih dionica i objekta
- nedovoljna izgrađenosti i moderniziranost cesta na otocima i u drugim područjima s razvojnim posebnostima
- zastarjela željeznička mreža, nedovoljnog kapaciteta i opremljenosti te kritični dijelovi dionice pruga
- nedostatak uvjeta za izgradnju ravničarske pruge Rijeka – Zagreb
- nepovezanost Istre i Dubrovnika na postojeću željezničku mrežu

Analitička podloga

- PROSTOR I OKOLIŠ (3)

➤ riječni, pomorski i intermodalni promet

- neuređenost postojećih riječnih objekata, ponajprije Save i Drave
- nedostatak prihvaćenoga dugoročnog plana izgradnje luka i plovnih putova
- nedovršenost projekta kanala Sava – Dunav i projekta uređenja plovnog puta rijeke Save
- neuređenost međudržavnih odnosa u vezi s režimom plovidbe Savom i Dunavom
- neusklađenost gospodarskog i turističkog korištenja lučkih prostora
- neodgovarajuće održavanje i opremljenost lučkih prostora prema kategoriji i namjeni luke
- intermodalni promet nedovoljno razvijen u prijevozu tereta i javnom prijevozu putnika
- intermodalni terminali vrlo rijetki

SWOT analiza

- ekstenzivna SWOT analiza – rezultat participativnog pristupa tj. brojnih rasprava sa svim ključnim dionicima na lokalnoj i regionalnoj razini; prepoznate su ključne slabosti i snage kao i vanjske prilike i prijetnje
- u proces SWOT analize uključeni prije svega dionici lokalne i regionalne razine - naglasak stavljen na njihovo viđenje i razumijevanje razvojnih problema s kojima se suočavaju i kao stručnjaci u svom području i kao građani tj. korisnici javnih usluga
- u rad partnerskih vijeća statističkih regija (PVKH i PVJH) - uključeni i predstavnici nacionalnih institucija s ciljem propitivanja SWOT nalaza (objektiviziranje subjektivnih dojmova lokalnih dionika)
- nalazi SWOT analize pokazali višeslojnost i kompleksnost niza razvojnih pitanja – ponavljanje pojedinih tema potvrđuje važnost određene problematike i naglašava različita viđenja problema kao i mogućih rješenja (*npr. demografski problemi, imovinsko-pravni odnosi, nedostatak suradnje i koordinacije*)
- ***s obzirom da je riječ o kompleksnim problemima, potrebno ih je rješavati na više razina i suradnjom ključnih dionika različitih struka!***

SWOT analiza - DRUŠTVO (1)

SWOT ANALIZA izrađena je za segmente:

- društvo
- gospodarstvo
- prostor i okoliš
- razvojno upravljanje

SWOT analiza

- DRUŠTVO (2)

U segmentu **DRUŠTVA**, kao ključne, identificirane sljedeće relevantne **SLABOSTI**:

➤ **na razini RH**

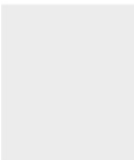
- Depopulacija, iseljavanje mladih i obrazovanih te starenje stanovništva
- fragmentirana radna snaga i niska mobilnost radne snage
- loša infrastruktura u zdravstvu
- upravljanje kulturnom baštinom ne prati potrebe suvremenog tržišta; nedovoljno povezivanje kulture, kulturne baštine i turizma
- nedostatni institucionalni kapaciteti za pripremu i provedbu EU projekata...

➤ **za Kontinentalnu Hrvatsku**

- velik udio stanovništva bez škole ili samo sa završenom OŠ te mali udio stanovništva sa završenim diplomskim i preddiplomskim studijem; nepovoljna obrazovna struktura nezaposlenih
- zapuštenost objekata kulturno-povijesne baštine na lokalnoj razini
- slaba dostupnost socijalnih usluga u ruralnim područjima ...

➤ **za Jadransku Hrvatsku**

- nedostatak i neusklađenost obrazovnih programa (osobito strukovnih škola) za tržište/gospodarstvo i poljoprivredne djelatnosti
- nedovoljna suradnja između javnog i civilnog sektora
- mala uključenost građana u razvoj svoje zajednice ...

SWOT analiza

- GOSPODARSTVO (3)

U segmentu **GOSPODARSTVA**, izdvojene relevantne **SLABOSTI**:

➤ **na razini RH**

- nedovoljna povezanost obrazovnog sustava i tržišta rada te znanosti i gospodarstva
- nedovoljno upravljanje razvojem turizma i izrazita sezonalnost turizma
- nepovezanost poljoprivrede i turizma te gospodarskih subjekata
- nespecijalizirane i neprimjereno infrastrukturno opremljene poduzetničke zone ...

➤ **za Kontinentalnu Hrvatsku**

- propadanje poljoprivrednog zemljišta zbog zapuštenosti uzrokovanom depopulacijom i starenjem stanovništva
- nestajanje obrta i malih i srednjih poduzetnika
- područja su neravnomjerno razvijena uslijed koncentracije poslovnih subjekata i gospodarskih aktivnosti u većim gradovima kao i slabe mobilnosti radnika i stanovništva koja otežava popunjavanje stručnih radnih mjesta u udaljenijim naseljima i ruralnim krajevima države ...

➤ **za Jadransku Hrvatsku**

- iznadprosječna starost stanovništva (opadanje radno-aktivnog stanovništva)
- dominantna usmjerenost gospodarstva na razvoj turizma uz zanemarivanje drugih djelatnosti
- nedovoljno korištenje državnih poticajnih mjera ...

SWOT analiza

- PROSTOR I OKOLIŠ (4)

U segmentu **PROSTORA I OKOLIŠA**, izdvojene relevantne **SLABOSTI**:

➤ **na razini RH**

- **neriješeni imovinsko-pravni odnosi**
- **nedovoljna međusektorska suradnja** (poljoprivrede, šumarstva, prostornog planiranja, regionalnog razvoja, vodnog gospodarstva, turizma i sektora zaštite prirode) u fazi planiranja i provođenja resornih strategija i upravljanja prostorom te privlačenje sredstava kroz projekte
- **neučinkovito upravljanje državnom imovinom** te nedovoljna briga o napuštenim i nezavršenim objektima (industrijski, vojni, stambeni)...

➤ **za Kontinentalnu Hrvatsku**

- loša prometna povezanost (Bjelovarsko-bilogorska županija, Požeško-slavonska županija, Podravski ipilon) kao posljedica smanjenja broja korisnika uslijed procesa depopulacije izvan većih gradskih središta
- nedostatak financijskih sredstava za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara i ostalih građevina
- neusklađenost raspoloživosti građevinskih zemljišta u prostornim planovima (predimenzioniranost) i stvarne potražnje za gradnjom (poslovne zone za koje nema interesa)...

➤ **za Jadransku Hrvatsku**

- devastacija morske obale
- napuštanje sela
- nedovoljan stručni i administrativni kapacitet JLS-a za prostorno planiranje i zaštitu okoliša...

SWOT analiza

- RAZVOJNO UPRAVLJANJE (5)

U segmentu **RAZVOJNOG UPRAVLJANJA** izdvojene **SLABOSTI**:

➤ na razini RH

- nedovoljna koordinacija i preklapanje ingerencija institucija na lokalnoj i regionalnoj razini
- nedovoljno razvijeni ljudski kapaciteti lokalne i regionalne samouprave u pripremi i provedbi razvojnih projekata
- nedovoljna suradnja javnog, privatnog, znanstvenog sektora i sektora civilnog društva u planiranju razvoja te nedostatak multidisciplinarnog pristupa pripremi razvojnih projekata
- nedovoljno razvijeni kapaciteti strateškog planiranja i upravljanja na lokalnoj i regionalnoj razini ...

➤ za Kontinentalnu Hrvatsku

- nema redovite horizontalne međužupanijske koordinacije regionalnih koordinatora
- nedovoljno razvijeno upravljanje rizicima na lokalnoj razini (primjer elementarne nepogode)
- izražen utjecaj političkih struktura na razini stručnog djelovanja ...

➤ za Jadransku Hrvatsku

- Jadranska regija nije uspjela realizirati niti jedan zajednički razvojni projekt
- nedovoljna participacija i zainteresiranost javnosti o strateškom planiranju
- predugi i nepotrebno složeni administrativni postupci javnih institucija ...

SWOT analiza (6)

- sve izdvojene, kao i ostale u SRR RH navedene slabosti i identificirane prijetnje u svim segmentima razvoja poslužile su kao argumentirana osnova za rad na predlaganju nužnih mjera iz svakog područja razvoja kako bi se pristupilo rješavanju svih gorućih slabosti, uz uvažavanje realnih prijetnji
- iako su izdvojene slabosti u svim segmentima razvoja daleko nadmašile snage u SWOT analizi, ipak su identificirane ključne snage, a prepoznate su i sve značajnije prilike.

NOVE KONCEPCIJE ZA LOKALNI I REGIONALNI RAZVOJ

- Posebna pažnja u Strategiji usmjerena na **novije, inovativne razvojne koncepcije i pristupe** - nove razvojne prilike za hrvatske regije, gradove i općine
- Integrativne razvojne koncepcije i pristupe lokalnom i regionalnom razvoju iz međunarodne prakse nastojalo se uključiti u strateške mjere:
 - **Pristup razvoju utemeljen na mjestu**
 - **Kružno gospodarstvo**
 - **Otpornost regija**
 - **Zeleni gradovi**
 - **Pametan grad**
 - **Socijalna inovacija**
 - **Kulturne i kreativne industrije**
 - **Brendiranje regija i lokalnih jedinica**
 - **Zelena ekonomija/zeleno gospodarstvo**
 - **Socijalna ekonomija**
 - **Sijeda ekonomija**
 - **Plava ekonomija**
 - **Kvaliteta vlasti**

VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI

- **VIZIJA – „Hrvatska 2020.: Zemlja regija blagostanja i sretnih ljudi.“**
- **CILJEVI – višedimenzionalni, integrativni i uzimaju u obzir načela održivog razvoja**

POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA POTICANJEM ODRŽIVOG TERITORIJALNOG RAZVOJA

- **SINERGIJA RAZLIČITIH VIDOVA RAZVOJA DRUŠTVA, PROSTORA I OKOLIŠA:**
- unaprjeđenje reg. i lok. razvojnih kapaciteta u području odgoja, obrazovanja i sporta, podizanje razine znanja i sposobnosti – poboljšanje kvalitete života
- pružanje potpore afirmaciji kulturnog identiteta i razvoju civilnog društva
- razvoj lokalne i regionalne infrastrukture
- održivo korištenje i vrednovanje kulturne i prirodne baštine
- Pružanje potpore u primjeni mjera zaštite okoliša i energetske učinkovitosti na lokalnoj i regionalnoj razini usklađenih s nacionalnim politikama
- Ublažavanje negativnih učinaka nekontroliranog širenja razvoja urbanih područja

POVEĆANJE KONKURENTNOSTI REGIONALNOGA GOSPODARSTVA I ZAPOSLENOSTI

- **PODRŽAVA RAZVOJ REGIONALNOG I LOKALNOG GOSPODARSTVA:**
- definiranje i primjena jasnih kriterija za osnivanje i financiranje poduzetničkih zona
- aktiviranje državne imovine na lok. i reg. razini i primjena novih znanja, vještina i razvoj financijskih instrumenata za programe održavanja starih gradskih jezgri i objekata kulturne baštine
- stvaranje poticajnog poslovnog okruženja na reg. i lok. razini – jačanje lokalnih i regionalnih poduzetničkih potpomognutih institucija, pružanje kontinuirane potpore novim gospodarskim subjektima i novim oblicima udruživanja gospodarskih subjekata
- pružanje potpore aktivnim poduzetnicima u potpomognutim područjima i područjima s razvojnim posebnostima
- jačanje ljudskih potencijala i obrazovanje povezano s potrebama gospodarstva na reg. i lok. razini – pružanje potpore povećanju kvalitete radne snage te poticanje migracije prema područjima s nedostatkom radne snage.

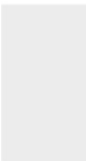
SUSTAVNO UPRAVLJANJE REGIONALNIM RAZVOJEM

- **REGIONALNO RAZVOJNO UPRAVLJANJE USMJERENO NA PRUŽANJE ODGOVARAJUĆEG INSTITUCIONALNOG OKRUŽENJA I POTPORE OSTVARENJU 1. I 2. CILJA**
- uređenje procesa planiranja, provedbe, praćenja i vrednovanja provedbe razvojnih politika na svim razinama upravljanja – unaprjeđenje upravljanja projektima na svim razinama upravljanja regionalnim razvojem
- usklađivanje javnih politika i zakona na nacionalnoj i regionalnoj razini u svim sektorima te unaprjeđenje međusektorske suradnje u pripremi i provedbi regionalnih razvojnih projekata
- jačanje financijskih i administrativnih sposobnosti za razvoj na lokalnoj i regionalnoj razini – jačanje potpore regionalnoj i lokalnoj razini u provedbi propisa i financiranju projekata, funkcionalno i koordinirano upravljanje regionalnim razvojem te unaprjeđenje sustava i povećanje učinkovitosti upravljanja državnim potporama na svim razinama upravljanja.

PRIORITETI I MJERE

- **PRIORITETI** – definirani za svaki od strateških ciljeva, razrađeni u niz odgovarajućih mjera kako bi se i ostvarili; svaki strateški cilj sadržava u sebi po tri definirana prioriteta, dok broj mjera po pojedinom prioritetu varira
- **MJERE** - konkretnije od prioriteta te se ostvaruju nizom aktivnosti, programa i projekata – razrađene u Akcijskom planu za provedbu SRR RH

1.1.Podizanje razine znanja i sposobnosti za poboljšanje kvalitete života	2.1.Unapređenje gospodarske infrastrukture na regionalnoj i lokalnoj razini	3.1.Učinkovito upravljanje u skladu s načelom supsidijarnosti
1.1.1. Unapređenje regionalnih i lokalnih razvojnih kapaciteta u odgoju, obrazovanju i sportu	2.1.1. Definiranje i primjena jasnih kriterija za osnivanje i financiranje poduzetničkih zona	3.1.1. Unapređenje ciklusa upravljanja javnim politikama na svim razinama upravljanja
1.1.2. Unapređenje usluga sustava zdravstvene i socijalne skrbi na regionalnoj i lokalnoj razini	2.1.2. Aktiviranje državne imovine na lokalnoj i regionalnoj razini (veza 1.2.1., 3.1.4.)	3.1.2. Unapređenje upravljanja regionalnim razvojnim projektima
1.1.3. Podrška afirmaciji kulturnog identiteta i razvoju civilnog društva	2.1.3. Razvoj lokalnih kapaciteta za programe održavanja povijesnih jezgri naselja i objekata kulturne baštine (veza 1.2.1., 1.2.3., 3.3.1)	3.1.3. Unapređenje kvalitete javnih usluga kroz suradnju u procesima funkcionalne i fiskalne decentralizacije
		3.1.4. Povećanje učinkovitosti upravljanja imovinom na svim razinama javnog upravljanja
1.2.Osiguranje i unapređenje osnovne lokalne i regionalne infrastrukture	2.2.Stvaranje poticajnog poslovnog okruženja na regionalnoj i lokalnoj razini	3.2.Djelotvorna međusektorska suradnja u skladu s načelom participacije
1.2.1. Razvoj javne infrastrukture od lokalnog značaja	2.2.1. Jačanje lokalnih i regionalnih poduzetničkih potpornih institucija	3.2.1. Međuresorno usklađivanje provedbe javnih politika na nacionalnoj i regionalnoj razini
1.2.2. Razvoj javne infrastrukture od regionalnog značaja	2.2.2. Aktiviranje lokalnog razvoja kroz potporu novim gospodarskim subjektima i inovativnim gospodarskim koncepcijama	3.2.2. Poboljšanje vertikalne i horizontalne koordinacije dionika u regionalnom razvojnom upravljanju
1.2.3. Održivo korištenje i vrednovanje kulturne i prirodne baštine	2.2.3. Razvoj kolaborativne ekonomije kroz potporu udruživanju gospodarskih subjekata na regionalnoj i lokalnoj razini	
1.2.4. Podrška primjeni mjera zaštite okoliša i energetske učinkovitosti na lokalnoj i regionalnoj razini	2.2.4. Povećanje atraktivnosti regija kroz teritorijalno brendiranje	
1.3. Podrška potpomognutim područjima i područjima s razvojnim posebnostima	2.3.Jačanje ljudskih potencijala, obrazovanje i osposobljavanje povezano s potrebama regionalnog i lokalnog gospodarstva	3.3.Jačanje financijskih i administrativnih sposobnosti za razvoj na lokalnoj i regionalnoj razini
1.3.1. Pružanje podrške razvoju potpomognutih područja	2.3.1. Podrška povećanju osposobljenosti radne snage na regionalnoj i lokalnoj razini	3.3.1. Jačanje dionika u regionalnom razvojnom upravljanju i provedbi razvojnih projekata
1.3.2. Pružanje podrške održivom otočnom razvoju	2.3.2. Poticanje migracija stanovništva prema područjima s nedostatkom radne snage	3.3.2. Unapređenje sustava i povećanje učinkovitosti upravljanja državnim potporama na svim razinama upravljanja
1.3.3. Pružanje podrške razvoju brdsko-planinskih područja		
1.3.4. Unaprjeđenje kvalitete življenja i razvoj urbanih područja		
1.3.5. Stvaranje poželjnih uvjeta za život u pograničnim područjima		

PROVEDBENI MEHANIZAM

Instrumenti provedbe SRR RH:

- Financijski plan
- Akcijski plan i pokazatelji
- Izvješće o provedbi akcijskog plana
- Financijski plan i ostvarenje financijskog plana
- Izvori financijskih sredstava

SUSTAV PRAĆENJA I IZVJEŠĆIVANJA

PRAĆENJE

- Planira se praćenje učinaka SRR RH:
 - na razini **strateških ciljeva** s pomoću sljedećih indeksa kojima bi se mjerio raspon razvijenosti između županija
 - Strateški cilj 1: Indeks razvijenosti županija
 - Strateški cilj 2: Regionalni indeks konkurentnosti na razini županija
 - Strateški cilj 3: Indeks kvalitete regionalnoga razvojnog upravljanja na razini županija
 - na razini **mjera** (pokazatelji navedeni u opisima mjera)
 - praćenjem **provedbe konkretnih APP-ova** koji će pridonositi ostvarenju pojedine mjere, temeljem izvještaja o praćenju provedbe

• IZVJEŠTAVANJE

- u skladu s čl. 49. ZRR RH provodit će se postupak izvještavanja o provedbi politike regionalnog razvoja i učinci provedbe SRR RH

SUSTAV VANJSKOG VREDNOVANJA

- vrednovanje SRR RH provodit će se u skladu s Pravilnikom o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/15)
- tijekom izrade SRR RH **provedeno prethodno vrednovanje:**

„Temeljem provedenog postupka prethodnog vrednovanja evaluatori ocjenjuju da Strategija odgovara svrsi i ciljevima koji se njome žele postići, da je izrađena u skladu s metodama i standardima strateškog planiranja te da predstavlja dobar instrument/alat za provedbu politike regionalnoga razvoja u Republici Hrvatskoj.” (IRMO, 2016.)

Akcijski plan za razdoblje (AP)
2017. – 2019.

AKCIJSKI PLAN (1)

- provedbeni dokument SRR RH
 - izrađuje se za trogodišnje razdoblje, a revidira se jednom godišnje
 - AP predstavlja razradu mjera kroz definiranje konkretnih aktivnosti, programa i projekata (APP)
 - **Program** je skup neovisnih, usko povezanih aktivnosti i projekata usmjerenih ispunjenju zajedničkog cilja. Program se sastoji od jedne ili više aktivnosti i/ili projekata, a aktivnost i projekt pripadaju samo jednom programu.
 - **Aktivnost** je dio programa za koji nije unaprijed utvrđeno vrijeme trajanja, a u kojem su planirani rashodi i izdaci za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom.
 - **Projekt** je dio programa za koji je unaprijed utvrđeno vrijeme trajanja, a u kojem su planirani rashodi i izdaci za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom. Projekt se planira jednokratno, a može biti tekući ili kapitalni.
- **FINANCIJSKI OKVIR** - ukupna procijenjena vrijednost Strategije za prvo trogodišnje razdoblje iznosi 32.264.526.155,20 kuna.
- s obzirom na međuresorni karakter politike regionalnog razvoja, zbog realističnosti i točnosti izračuna, financijski podaci u Strategiji definirani su tijekom izrade Akcijskog plana za prvo trogodišnje razdoblje kako bi bili usklađeni s proračunskim procesom planiranja na godišnjoj i trogodišnjoj razini.

AKCIJSKI PLAN (2)

Kriteriji za uključivanje APP-a u AP:

- Horizontalni kriterij za sve projekte je određivanje razine financijske vrijednosti kojom se AP fokusira na značajnije projekte

STRATEŠKA PROCJENA UTJECAJA SRR RH NA OKOLIŠ

- za SRR RH proveden je postupak strateške procjene utjecaja na okoliš uključujući i glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu te je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike isti pozitivno ocijenilo
- dokumenti iz postupka dostupni su na mrežnoj stranici MRRFEU:

<https://razvoj.gov.hr/provedba-postupka-strateske-procjene-utjecaja-na-okolis-strategije-regionalnog-razvoja-rh-za-razdoblje-do-kraja-2020-godine/3282>.

Izmjene i dopune zakonodavnog okvira politike regionalnoga razvoja

Paket izmjena zakonodavnog okvira na području regionalnoga razvoja

Paket zakona uključuju:

- izmjene i dopune Zakona o regionalnom razvoju RH
- izradu novog Zakona o potpomognutim područjima
- novi Zakon o otocima
- izmjene i dopune Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara

Usklađuje se s izradom

- Nacrta prijedloga zakona kojim se regulira raspodjela poreza na dohodak, fiskalno izravnanje i financiranje decentraliziranih funkcija (dio sadašnjeg Zakona o financiranju JLP(R)S)
- Nacrta prijedloga zakona o strateškom planiranju

Zašto izmjene?

I. U svrhu ostvarenja ciljeva predviđenih programom Vlade RH za razdoblje 2016.-2020. u dijelu koji se odnosi na poticanje ravnomjernog regionalnog razvoja svih krajeva gdje je predviđena

- izmjena modela za izračun indeksa razvijenosti
- jačanje uloge regionalnih koordinatora kao nositelja razvoja na području županija i regija
- osnivanje Fonda za regionalni razvoj
- uvođenje zakonske obveze unosa razvojnih projekata u središnju elektroničku bazu razvojnih projekata
- izradu novog Zakona o potpomognutim područjima

II. Iskustvo u provedbi i primjedbe s terena pokazuje da pojedina zakonska rješenja treba unaprijediti odnosno uskladiti s promjenama koje su se dogodile od donošenja ZRR RH

IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O REGIONALNOM RAZVOJU RH (ZRR RH)

MRRFEU trenutno radi na Prijedlogu nacрта zakona o izmjenama i dopunama ZRR RH, a najvažnije promjene su vezane uz:

1. Redefiniranje zakonske regulative vezene uz djelokrug i pravni status **regionalnih koordinatora.**
2. Izradu prijedloga novog modela izračuna **indeksa razvijenosti**
3. **Uspostava Fonda za regionalni razvoj**
4. Izdvajanje dijela odredbi ZRR RH vezano za potpomognuta područja i područja s razvojnim posebnostima

IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O REGIONALNOM RAZVOJU RH (ZRR RH)

- MRRFEU nastavlja s aktivnostima sustavnog jačanja RK kako bi u sljedećoj financijskoj perspektivi postali dio decentraliziranog sustava upravljanja EU fondovima
- **Prvi korak na tom putu podrazumijeva sljedeće prilagodbe u ZRR RH:**
 - usklađivanje pravnog okvira djelovanja RK
 - jasnije definiranje uloge RK u obavljanju poslova od općeg gospodarskog interesa

IZMJENE ZRR RH VEZANE UZ INDEKS RAZVIJENOSTI

- Višegodišnja iskustva dionika ukazala su na potrebu propitivanja sadašnjeg modela izračuna indeksa razvijenosti, odnosno sustava ocjenjivanja i razvrstavanja jedinica lokalne i područne (regionalne samouprave) u Republici Hrvatskoj
- MRRFEU je u suradnji s Centrom za lokalni ekonomski razvoj Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci (CLER) izradio prijedlog novog modela izračuna indeksa razvijenosti.
- **Novi model izračuna indeksa razvijenosti podrazumijeva i nov način razvrstavanja JLP(R)S prema stupnju razvijenosti pa će u tom dijelu ZRR RH biti potrebno izvršiti prilagodbu.**

NOVI ZAKON O POTPOMOŠNUTIM PODRUČJIMA

- U sklopu izmjene paketa zakona na kojima MRRFEU trenutačno radi, a kojima se uređuje pravni okvir politike regionalnog razvoja, donijet će se poseban zakon o potpomognutim područjima i područjima s razvojnim posebnostima kako bi se stavio naglasak i ojačala podrška razvoju slabije razvijenih područja.
- Stoga će se dio odredbi o potpomognutim područjima i područjima s razvojnim posebnostima izuzeti iz ZRR RH i postat će dio ovog zakona te će se dopuniti novim mjerama za razvoj ovih područja
- Ovaj zakon će uključiti, uz potrebne izmjene i dopune, mjere stambenog zbrinjavanja sada propisane Zakonom o područjima posebne državne skrbi koji će se staviti van snage

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OTOCIMA

Ključni prijedlozi novog Zakona o otocima

- I. usmjeravanje Zakona prema odrednicama Rezolucije Europskog parlamenta o posebnoj situaciji otoka
- II. novi pristup strateškom planiranju razvoja otoka
- III. održivi razvoj otoka u kontekstu koncepta „pametnih otoka“
- IV. proširivanje uporabne funkcije Otočne iskaznice koju koriste otočani

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O SUSTAVU STRATEŠKOG PLANIRANJA I UPRAVLJANJA RAZVOJEM (1)

- MRRFEU je pripremio Nacrt prijedloga Zakona
- U izradi NP Zakona sudjelovali su predstavnici Hrvatske zajednice županija i regionalni koordinatori.
- NP Zakona uređuje sustav strateškog planiranja Republike Hrvatske i upravljanje javnim politikama odnosno pripremu, izradu, provedbu, izvještavanje, praćenje provedbe i učinaka te vrednovanje dokumenata strateškog planiranja za oblikovanje i provedbu javnih politika koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode tijela javne vlasti, što uključujuće središnju razinu vlasti i jedinice područne (regionalne) samouprave.
- Ovim Zakonom unijela bi se snažna koordinacija te vertikalna i horizontalna usklađenost strateškog planiranja i oblikovanja javnih politika, povezala središnja i regionalna razina planiranja, osnažila provedba i veza s proračunom odnosno raspoloživim izvorima sufinanciranja projekata i aktivnosti za provedbu mjera utvrđenih u strateškim dokumentima i u cijelosti pospješila realizacija postavljenih razvojnih ciljeva.

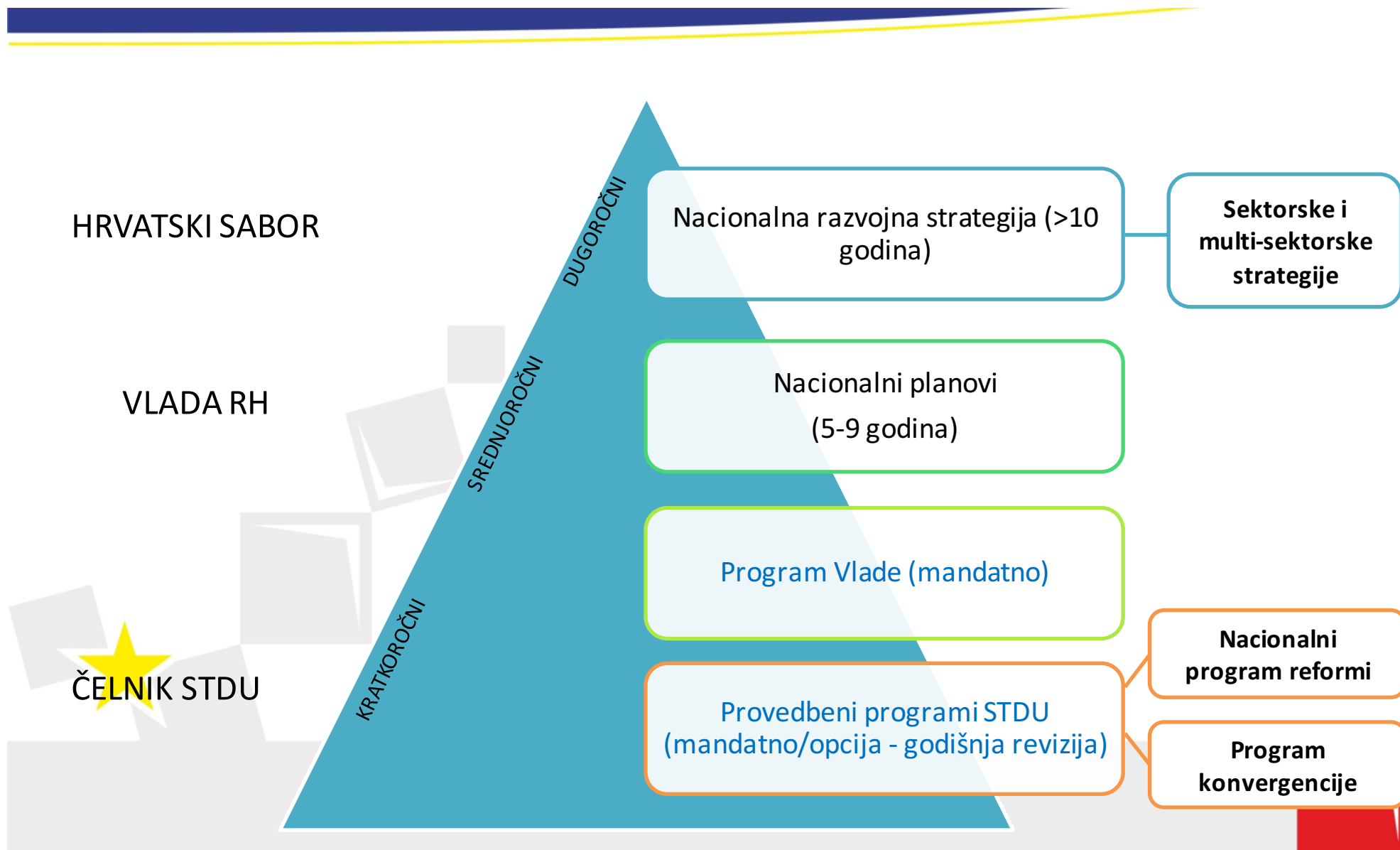

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O SUSTAVU STRATEŠKOG PLANIRANJA I UPRAVLJANJA RAZVOJEM (2)

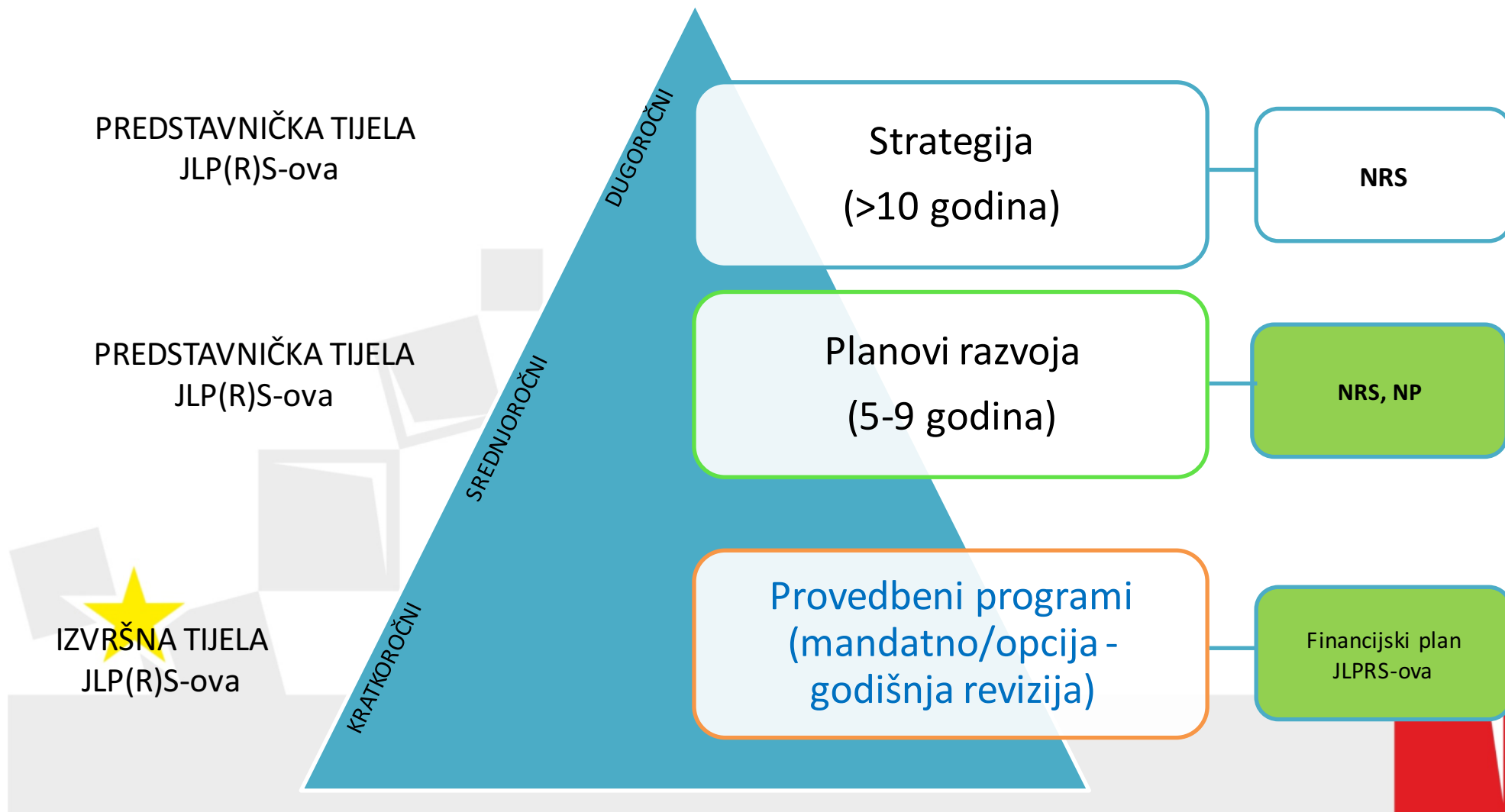
- NP Zakona se jača uloga županija kao nosioca regionalnog razvoja te se predviđaju šire ovlasti i obaveze regionalnih koordinatora u smislu obavljanja poslova i koordinacije strateškog planiranja te pripreme i praćenja provedbe projekata na razini županija i niže, na razini gradova i općina. Na navedeni način, regionalni koordinatori djeluju kao produžena ruka MRRFEU u dijelu strateškog planiranja i upravljanja razvojem.
- Nadalje, MRRFEU planira pristupiti izradi krovne strategije za dugoročni razvoj Republike Hrvatske, Nacionalne razvojne strategije RH, za razdoblje od 2021. godine.
- Nacionalna razvojna strategija, postala bi hijerarhijski najviši dokument strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj te kao takva služila za oblikovanje i provedbu razvojnih politika Republike Hrvatske te svih ostalih hijerarhijski nižih dokumenata strateškog planiranja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

SUSTAV NACIONALNIH DOKUMENATA

SUSTAV SUB-NACIONALNIH DOKUMENATA

Institucionalni okvir

- **Središnje koordinacijsko tijelo** → MRRFEU
- Uvodi se **obveza ustrojavanja unutarnje ustrojstvene jedinice u svim STDU-ovima** za obavljanje poslova strateškog planiranja → tako ustrojena jedinica preuzima ulogu **koordinatora za strateško planiranje**
- STDU **samostalno** odlučuje o vrsti unutarnje ustrojstvene jedinice
- Na **sub-nacionalnoj razini** propisuje se obveza da **izvršno tijelo JLP(R)S-ova imenuje koordinatora** za obavljanje poslova strateškog planiranja – na razini županija ta se uloga dodjeljuje **regionalnim koordinatorima**

HVALA NA PAŽNJI!

